

1997

1

**POMAGAMY
SOBIE
W PRACY**

1997
i 1998

OPOLSKI KWARTALNIK
INFORMACYJNO-METODYCZNY

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY

Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

1997 i 1998.

Rocznik XLII

Nr 1

Opole 1997

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel.red. 53-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 210 egz.

Spis treści

Violetta Łabędzka - Kronika wydarzeń społeczno- kulturalnych Opolszczyzny	5
Regina Kapalka - Jan Cybis	10
Monika Wójcik - Biblioteka Austriacka i Niemiecka	24
Ludwika Pająk - Podstawowe zasady prowadzenia ewidencji wypożyczeń	31
Hanna Jamry - Nowości o Śląsku Opolskim	41
Konferencje. Seminaria. Spotkania	45
Anna Śliwińska - Kalendarz rocznic i obchodów	50

WKŁADKA

Małgorzata Bartoszevska - Zabawy literackie

Violetta Łabędzka
Dział Informacyjno-Bibliograficzny

**KRONIKA WYDARZEŃ
SPOŁECZNO-KULTURALNYCH OPOLSZCZYZNY
(czerwiec - listopad 1996 r.)**

CZERWIEC

2.06.

Inauguracja III Wojewódzkiego Przeglądu Amatorskiej Twórczości Artystycznej "Wiatraki" (Tarnów Opolski)

15.06.

II Wojewódzki Przegląd amatorskich zespołów rockowych "Piwnica'96" (Kędzierzyn - Koźle)

W festiwalu wzięło udział 19 zespołów.

Grand Prix zdobyła grupa "Contra" z Grodkowa.

15.06. - 23.06.

II Śląski Festiwal Muzyczny "Porozumienie"
(Wrocław, Brzeg, Opole)

21. 06.

Uroczystość wręczenia nagród artystycznych wojewody opolskiego za 1995 r.

Laureatami zostali:

Jan Berdak - artysta fotografik z Opola

Grażyna Misiorowska - aktorka Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu

Lucyna Pączek - Nowak - aktorka Opolskiego Teatru Lalki i Aktora

Maria Bereźnicka - Przyłęcka - artysta plastyk z Kietrza

Adam Zbiegieni - artysta plastyk z Opola

Wilhelm Przeczek - poeta, prozaik, publicysta z Zaolzia

Andrzej Czyczyło - artysta plastyk z Opola

Elżbieta Trylnik - kierownik i dyrygent chóru akademickiego "Dramma per musica"

Jerzy Kozarzewski - zmarły kilka miesięcy temu poeta z Nysy

29.06.

XXXIII Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki Opole'96

Grand Prix przyznano Grzegorzowi Turnauowi za wybitne osiągnięcia artystyczne

30.06.

Koncert laureatów III Wojewódzkiego Przeglądu Amatorskiej Twórczości Artystycznej "Wiatraki"

"Wiatraki" trwały przez cały miesiąc. W trzech eliminacjach w Tarnowie Opolskim, Gogolinie i Kędzierzynie-Koźlu wystąpiło blisko 50 zespołów i ponad 900 wykonawców.

LIPIEC

5.07. - 7.07.

Otmuchowskie Lato Kwiatów

27.07.- 28.07.

Obchody 700-lecia Domecka

SIERPIEŃ

18.08.

70 urodziny znanego opolskiego pisarza i radiowca **Kazimierza Kowalskiego**, twórcy który w tym roku obchodzi półwiecze swojej bogatej i różnorodnej działalności literackiej, autora wielu powieści, opowiadań i słuchowisk radiowych m.in.: *"Urodził się człowiek"*, *"Partyzant nie składa broni"*, *"Zdrada"*, *"Strip-tease bez uciechy"*, *"Serca nasze obie"*, *"Szalone z miłości"*, *"Długi powrót Odysa"*.

21.08.

Obchody 75 rocznicy urodzin oraz półwiecza pracy twórczej nestora polskich artystów **Mariana Nowaka**.

Marian Nowak jest uczniem Xawerego Dunikowskiego, twórcą m.in. *"Karolinki"*, Pomnika Martyrologii Jeńców Wojennych w Łambinowicach (współautorstwo), postaci Don Kichota dla teatru w Lublinie.

24.08.

V Międzynarodowe Spotkania Zespołów Ludowych
(Kędzierzyn - Koźle)

Uczestniczyły w nich zespoły z Anglii, Belgii, Francji, Niemiec, Portugalii, Rumunii, Szwajcarii, Włoch i Polski prezentując tradycyjny folklor muzyczny swoich regionów.

WRZESIEN

13.09.

Wręczenie nagród wojewody opolskiego dla animatorów kultury (Paczków)

Laureatami zostali:

Krystian Czech - twórca zespołu folklorystycznego "Silesia"

Aleksander Kwiatkowski - propagator muzyki z Grodkowa

ks. **Henryk Schröder** - inicjator i od jedenastu lat organizator koncertów organowych

Ryszard Lipok - dyrektor SP w Izbicku, organizator "Śląskiego berania", czyli wojewódzkiej imprezy popularyzującej śląska gwarę i obrzędy

Konrad Mientus - działacz kultury z Dańca. Twórca i właściciel prywatnej Izby Regionalnej. Autor publikacji o śląskim folklorze i zabawkach

Robert Konowalik - propagator kultury teatralnej w Ozimku. Twórca, reżyser, scenograf i aktor amatorskiego teatru "Fieter"

Teodor Glensk - od trzydziestu lat krzewi kulturę muzyczną w Tarnowie Opolskim i okolicach. Prowadzi także rodzinny kabaret "Tolek"

Henryk Romańczyk - od blisko 30 lat organizuje w Paczkowie ogólnopolskie i regionalne imprezy artystyczne

Helena Bulanda - popularyzuje w Kędzierzynie-Koźlu czytelnictwo i kulturę literacką

ks. **Tadeusz Rusnak** - proboszcz parafii rzymskokatolickiej w Strzelcach Namysłowskich, popularyzator kultury

20. 09.

Inauguracja sezonu artystycznego w Filharmonii Opolskiej

Miała ona wyjątkowy charakter, w filharmonii po raz pierwszy zagrały organy. Przy klawiaturze zasiadł wybitny polski organista, profesor katowickiej Akademii Muzycznej Julian Gembalski.

Są to jedyne organy koncertowe na Opolszczyźnie. Zamontowane zostały prawie wyłącznie za pieniądze zebrane przez społeczny komitet wśród indywidualnych wykonawców oraz firm i instytucji. Prace przy instrumencie trwały przez dwa lata.

20.09.

Obchody 125-lecia osadnictwa polskiego w Brazylii (Siołkowice)

W 1871 roku pierwszą polską osadę w Brazylii, o nazwie Pilarsinho założyli mieszkańcy Siołkowic Starych.

21.09.

IX Przegląd Piosenki Turystycznej i Poezji Śpiewanej

"Wrzosowisko'96" (Kędzierzyn-Koźle)

Wzięło w nim udział 120 wykonawców i 27 zespołów z całej Polski. Grand Prix otrzymali Justyna Malicka i Andrzej Szełęga z Krakowa.

22.09.-24.09.

XXII Opolskie Dni Oratoryjne, w ramach których odbyły się m.in. trzy koncerty muzyki sakralnej.

PAŹDZIERNIK

2.10.

Zainaugurowano pierwszy rok akademicki Politechniki Opolskiej, przekształconej z Wyższej Szkoły Inżynierskiej

4.10.-7.10.

VII Najazd Poetów na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu

W tym roku oprócz poetów z całej Polski przyjechali twórcy z Czech, Słowacji, Niemiec, Litwy, Nowej Jugosławiii, Estonii, Stanów Zjednoczonych, Iraku, Austrii, Grecji i Czeskiego Zaolzia.

Nagrode Literacką im. Marka Jodłowskiego przyznano *Rencie Putzlacher*, polskiej poetce z Czeskiego Cieszyna, autorce czterech zbiorów wierszy.

26.10.

Nowy, a zarazem pierwszy rok akademicki zainauguowała pierwsza na Opolszczyźnie niepaństwowa szkoła wyższa - *Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu*, w której nauka trwać będzie 3 lata i zakończy się uzyskaniem dyplomu licencjackiego

19.10.

VI Reminiscencje Poezji Śpiewanej.

Laureatką została Dorota Ślązak.

LISTOPAD

4.11.

Nominacja nowego dyrektora Teatru im. Jana Kochanowskiego Adama Sroki.

16.11.

Obchody 25-lecia istnienia Państwowego Pomaturalnego Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy

17.11

IV Śląski Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej
(Ozimek)

Na scenie zaprezentowali się młodzi wykonawcy: Ukraińcy, Romowie, Czesi, Polacy i Niemcy.

21.11.

W Galerii Sztuki Współczesnej otwarto "Salon Jesienny".

Grand Prix (Nagrodę wojewody opolskiego) otrzymała Jolanta Goleni-Mikusz

21.11.-23.11

II Ogólnopolski Festiwal Sztuki Recytatorskiej
"Zapalona świeca"

Laureatami zostali: Marek Rachoń i Przemysław Sadowski.

Jan Cybis

*"Robi się utwór z farby,
który byłby świadectwem tego,
że się oglądało ten świat,
na którym przez chwilę przebywaliśmy"*

/Jan Cybis/

JAN CYBIS

*"...powolny, ciężkawy lecz postawny,
zawsze ta sama siatka zmarszczek na ener-
gicznej, pogodnej twarzy, niezmiernie gęsta,
krótko ostrzyżona blond czupryna i zawsze
ten sam tubalny głos i donośny śmiech.
W zasadzie pogodny, choć nie chce przez
to powiedzieć, że był optymistą."*

1897

- 16 lutego w aktach parafialnych wsi Wróblin na Śląsku Opolskim zapisano: urodził się Johann Cibis, syn Johanna

1916

- "Kolor szary składa się z różnych kolorów nie szarych" - mówi do młodego Johanna jego nauczyciel gimnazjalny Hans Bloch

1919

- "Dwie farby są zgodne, trzecia rozstrzyga" - uczy Otto Müller, wybitny malarz niemiecki, członek grupy "Die Bruck"

*Słowa pierwszych preceptorów
będą towarzyszyły Janowi Cybisowi przez całe życie.*

Polak z wyboru

- Johann Cibis żołnierz armii niemieckiej w I wojnie światowej.

- Jan Cybis - żołnierz armii polskiej walczy w wojnie II-iej o swą wybraną Ojczyznę.

Dumny, uparty, cierpliwy, często pelen rozpacz i rozterek, wierzy w słuszność tego, co robi.

"Tak długo, jak malarz nie ma wyobrażenia, że złapał Pana Boga za nogi, tak długo nie złapał malarstwa na płótnie".

Ta wiara pozwala mu przetrwać trudne momenty wyboru. Bezkompromisowy i nie dworski płacił wielką cenę za niezależność. Związły i lapidarny był ten jego malowany świat. Często dosadny, jak jego słowa. Tym bardziej zapadający w pamięć. Miał cechę wielkich - im więcej wiedział, tym częściej wątpił. Chciał przeniknąć nieprzeniknięte. Prawdę - absolut. I wiedział, że mu się to nigdy nie uda.

"...zabawa w ciemne. Co to jest, co robię - Bóg raczy wiedzieć. Nie ma niestety innej dla mnie drogi."

Kapiści

- wraz z Józefem Czapskim, Jarema, Arturem Nachtem, Potworowskim i innymi tworzy Cybis w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, do której po Plebiscycie przeniósł się z Wrocławia, Komitet Paryski - celem zorganizowania środków na dalszą naukę we Francji. W 1924 r. grupa nazwana od pierwszych liter owego komitetu "kapistami" wyjeżdża na kilka lat do Paryża. Skąd w 1931 roku - w glorii zdobywców wielu nagród - wyruszają do Krakowa. Cybis maluje i pisze. Wydaje "Głos Plastyków". Fascynuje swą szczerością, czasem brutalną, nigdy jednak złośliwą. Przestrzega i apeluje o bezinteresowność sztuki.

"Jeśli ktoś liczy na to, że na malowaniu obrazów robi złoty interes, niech od razu zrezygnuje i weźmie się za inną pracę.. Oczywiście, może się tak zdarzyć, ale nie należy z tym wiązać nadziei."

Prorok również we własnym kraju

-Laureat niezliczonych nagród, w tym prestiżowych, europejskich, m.in. imienia Solomona Guggenheima. Twórca, bez którego słynnych pejzaży i wspaniałych martwych natur nie odbyła się żadna poważna europejska wystawa. Uznany za największego kolorystę w dziejach polskiego malarstwa pisze:

"nazwa stała mi się nienawistna. Dzisiaj każdy wyciera już sobie tym gębę. Pragnę być malarzem. To wszystko."

Śmierć. Nagła. W warszawskiej pracowni.

Był 13 grudnia 1972 roku.

Cybis publicysta

- *Gottlieb, Kotsis, Renoir, Bonnard, Matisse, Larisch, Gieryski, Pankiewicz - jedni z wielu bohaterów jego świetnych artykułów.*

Cybis tłumacz

- *Liczne przekłady z francuskiego i niemieckiego. M.in. listów Van Gogha, prace o sztuce Delacroix i zupełnie nieznaną polskiemu odbiorcy sztuce japońskiej.*

O Cybisie

- *pisali wśród innych - Słonimski, Wallis, Cybulski, Czapski, Miciński, Kenarowa, Lorentz, Jeleński. Włosi i Francuzi.*

Pisał Diego Rivera:

"Niewiele razy w moim życiu doznałem tyle radości dzięki malarstwu. Niezwykle czuła i delikatna, a zarazem ostra i mocna wrażliwość tego artysty sprawiła, że z płócien Jego bił ku mnie jakby strumień radości. Cybis posiada rzadko spotykaną władzę obdarowywania przez swe malarstwo tym, co jest najlepsze w człowieku."

Jan Cybis w swoich dziennikach

" Nie ma kolorów ładnych czy brzydkich są tylko trafnie ujęte lub nie"

"O malarstwie nic nie wiem. Ale jedno wiem. Jeżeli nie zaskoczę się sam na płótnie, nikogo nie zaskoczę."

"Zeby malować, trzeba najpierw nagromadzić. W malarstwie bowiem ma się do czynienia nie z pobożnymi życzeniami, lecz z farbami."

"Dlaczego malujesz niebo osobno? Przecież ono odbija się w ziemi. Ziemia bierze światło z nieba, łączy je to samo powietrze. Ziemia zawsze bierze trochę z nieba."

"Ulga, kiedy płótno odpada od człowieka jak jabłko od drzewa. Zrobione lepiej czy gorzej, robaczywe czy nie. Natychmiast przemija uczucie, że się jest kreatywnym, przychodzą myśli o malowaniu rzeczy nowych."

Tekst opracowany przez Ewę Lubowiecką,
zamieszczony
w pierwszym numerze "Wojewódzkiego Informatora Kulturalnego. Śląsk Opolski" w październiku 1992 roku.

Jan Cybis
Autoportret
8. 6. 15.

Jan Cybis - Autoportret

Jan Cybis urodził się 16 lutego 1897 roku na ziemi opolskiej we wsi Wróblin koło Głogówka.

Po ukończeniu gimnazjum w Głogowie podjął studia na wydziale prawa Uniwersytetu Wrocławskiego, które przerwał po roku i wstąpił do wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie studiował w latach 1920-21 malarstwo pod kierunkiem profesora Otto Müllera, członka grupy niemieckich ekspresjonistów. W końcu roku 1921, po plebiscycie na Śląsku, przeniósł się do Krakowa, gdzie wstąpił do Akademii Sztuk Pięknych, do klasy profesora Józefa Pankiewicza, z którym wraz z grupą innych malarzy w 1924 roku wyjechał do Paryża.

Tam Jan Cybis i jego przyjaciele założyli stowarzyszenie o nazwie Komitet Paryski, a od pierwszych liter K.P. nazwali się kapistami. Pierwsza wystawa kapistów w Paryżu odbyła się w roku 1930 w galerii Zak. Następna wystawa zaprezentowana zastała w 1931 roku w Galerii Moos w Genewie. Obie wystawy przyniosły malarzom sukces a wiele obrazów zostało sprzedanych. Powrót kapistów do kraju nastąpił w 1931 roku i w tym też roku 6 grudnia została otwarta wystawa w Polskim Klubie Artystycznym w Warszawie. Druga grupowa wystawa kapistów w Polsce odbyła się w Instytucie Propagandy Sztuki w Warszawie w 1934 roku. W tych latach Cybis podjął pracę w redakcji "Głosu Plastyków" oraz w Zarządzie Związku Zawodowego Polskich Artystów Plastyków. Tragiczne wydarzenia września 1939 r. sprawiły, iż Cybis znalazł się w Krzemieńcu, a dopiero w 1943 roku przybył do Warszawy i tu przebywał do powstania. Ostatnie miesiące 1944 i pierwsze 1945 roku spędził w Milanówku pod Warszawą. Po wyzwoleniu rozwinął ożywioną działalność organizacyjną, stając się jednym z twórców Związku Polskich Artystów Plastyków. Pierwsze prace artysty wystawione po wojnie to akwarele i rysunki. Na wystawie urządzonej w stolicy jesienią 1945 roku Cybis wystąpił z rysunkiem "Most Poniatowskiego", za który otrzymał pierwszą po wojnie nagrodę, przyznaną przez ministra kultury i sztuki. Prace olejne artysty ukazały się po raz pierwszy na słynnym Salonie Wiosennym, który odbył się w Muzeum Narodowym w Warszawie w maju i czerwcu 1945 roku. Wypowiedzi krytyków były bardzo pochlebne. Artysta stał się jednym z czołowych twórców i niepodważalnym autorytetem.

Powojenne lata były dla Cybisa okresem wyężonej pracy. Poza malarstwem wiele czasu poświęcał działalności w Związku Polskich Artystów Plastyków, ponadto prowadził od 1946 roku katedrę malarstwa w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych.

W roku 1955 otrzymał Nagrodę Państwową, a w 1956 roku uzyskał Narodową Nagrodę Plastyczną Fundacji S.Guggenheima za obraz "Kobieta przy stole". Artysta brał udział w wystawach związanych z tą nagrodą w Musée National d'Art Modern w Paryżu i Muzeum of Modern Art w Nowym Jorku.

Na VII Walnym Zjeździe ZPAP (22-26 lutego) 1957 roku Cybis został wybrany prezesem Zarządu Głównego.

Pod koniec 1958 roku zorganizował wystawę sztuki polskiej w Egipcie i wyjechał jako komisarz tej wystawy do Kairu i Aleksandrii. W 1959 roku brał udział w wystawie prac artystów polskich w Sao Paulo, następnie w Wenecji i Amsterdamie. Rok 1960 to kolejne wystawy w Anglii, Francji, Belgii i Holandii.

29 grudnia 1961 roku Jan Cybis otrzymał Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki I stopnia. W 1964 roku ponownie otrzymał nagrodę za całokształt twórczości malarskiej i działalność pedagogiczną. Lata 1963-67 zaowocowały kolejnymi wystawami w Niemczech, Warszawie, Nowym Jorku, Francji, Pradze i Belgradzie.

W lipcu 1966 roku podróżował po Śląsku Opolskim w towarzystwie posła Ryszarda Hajduka, następnie przebywał na plenerze malarskim w Głucholazach.

Skończył pracę pedagogiczną i przeszedł na emeryturę w 1968 roku. Na przełomie lat (sierpień 1969-wrzesień 1970) brał udział w wystawie "Polska sztuka współczesna" na Międzynarodowym Festiwalu w Edynburgu, eksponowanej następnie w siedmiu innych miastach Anglii.

W 1970 roku wystawiał swoje prace w Londynie, Chicago i Waszyngtonie. W tym też roku Opole wyróżniło artystę dyplomem za pracę społeczną.

13 grudnia 1972 roku Jan Cybis zmarł nagle w swoim mieszkaniu w Warszawie.

TEKSTY JANA CYBISA

Artykuły:

- Wstęp do katalogu I wystawy Grupy K.P. w Polskim Klubie Artystycznym w hotelu "Polonia" w Warszawie [przedruk]. *Głos Plastyków* 1931 nr 12 s. 7

- Maurycy Gottlieb 1856-1879 (z okazji wystawy pamiątkowej w Muzeum Narodowym w Krakowie). *Głos Plastyków* 1932 nr 2 s. 21,22

- Aleksander Kotsis. *Głos Plastyków* 1932 nr 3 s. 33-35

- Wystawy w Paryżu. *Głos Plastyków* 1933 nr 3-4 s. 32-35

- Malarstwo Renoira. *Wiadomości Literackie* 1933 nr 44 s. 4

- Pierre Bonnard. *Wiadomości Literackie* 1933 nr 51 s. 4

- O martwej naturze (kilka słów z racji zamieszczonych reprodukcji Fantin-Latoura, Renoira, Bonnarda, Matisse'a). *Tygodnik Artystów* 1934 nr 2 s. 1

- O sztuce Karola Larischa. *Głos Plastyków* 1935 nr 1-6 s. 56, 57

- O wystawę zbiorową Aleksandra Gierymskiego. *Głos Plastyków* 1935 nr 1-6 s. 3

- Józefa Czapskiego książka o Pankiewiczu. *Głos Plastyków* 1937 nr 7-12 s. 113

- Reprodukcje prac Kazimierza Mityry. *Głos Plastyków* 1937 nr 7-12 s. 70

- Naturalizm Aleksandra Gierymskiego. *Głos Plastyków* 1938 nr 1 s. 13-19

- Polski Formizm. *Głos Plastyków* 1938 nr 8-12 s. 5

- Nauka malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych. *Odrodzenie* 1945 nr 27 s. 2

- Był to kwiecień 1945 rok, powrót do Warszawy. *Express Wieczorny* 1959 nr 22-23 s. 2

- Cybis Jan i Hanna: Zdecydował mnie sen. Nie publikowane listy Hanny i Jana Cybisów. *Gazeta Wyborcza* 1996 nr 127 s. 14, 16-17, il.

Książki, katalogi:

- Cybis Jan, Mitera Kazimierz: Karol Larisch, 1902-1935. - Kraków, 1935 (Wydawnictwo Głosu Plastyków)

- Cybis Jan i Piwowar Lech: K. Larisch. - Kraków - Warszawa, 1935

- Cybis Jan: Kwestia planów (w katalogu I salonu Okręgu Warszawskiego ZPAP). - Warszawa kwiecień 1947

- Cybis Jan: Józef Pankiewicz. - Warszawa: "Czytelnik", 1949. - 14, [1] s., tab. 24

- Cybis Jan: Notatki malarskie - dzienniki 1954-1966. - Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1980. - 450 s.

PUBLIKACJE O JANIE CYBISIE

Książki, katalogi: (w zbiorach WBP)

1. Dominik Tadeusz: Jan Cybis/[część "Życie i działalność artystyczna" oraz wykaz dzieł artysty i bibliografię oprac. Helena Cybisowa]. - Warszawa: Arkady, 1985. - 155 s.

2. Jan Cybis: malarstwo olejne w zbiorach Muzeum Śląska Opolskiego/[katalog oprac. Kazimierz Lejman]. - Katowice: Krajowa Agencja Wydawnicza, 1986. - 99 s.

3. Jan Cybis/oprac. Stefan Gierowski. - Warszawa: Wydawn. Artystyczno-Graficzne, 1962. - [10]s. (Współczesne malarstwo polskie)

4. Jan Cybis: życie i dzieło/[katalog oprac. Irena Grzesiuk]. - Katowice: Wydawn. Artystyczno-Graficzne, 1973. - 44 s.

5. Jan Cybis: wielki pan polskiego malarstwa/oprac. Ryszard Hajduk. - Opole: Opolskie Tow. Kult. Ośw., 1979 k.12 w obwolucie

Artykuły:

1. Czapski J.: Dwa Van Goghi nieznane cudowne. Nie publikowane listy Józefa Czapskiego do Hanny i Jana Cybisów. *Gazeta Wyborcza* 1996 nr 227 s. 18, 19, il.

2. Czarnołęski M.: Kolorowe sny o malarstwie. *Wiadomości Kulturalne* 1996 nr 4 s. 18

[wystawa prac Heleny, Hanny i Jana Cybisów w Częstochowie]

3. Garztecka E.: Opolanin - Jan Cybis. [wystawa w Muzeum Narodowym]. *Trybuna Ludu* 1975 nr 43 s. 6, il.

4. Horodyński D.: Mój przyjaciel Cybis. Rozm. T.Kucharski. *Opole* 1988 nr 12 s. 10-11, 26-27

5. Ligocki A.: O malarstwie Jana Cybisa. *Odra* 1980 nr 1 s. 55-60

6. Listy Doroty Seydermann do Hanny Rudzkiej-Cybisowej i Jana Cybisa z lat 1932-1934/oprac. Józef Dużyk. *Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie* 1995 s. 183-215

7. Nowicka D.: Siostry. *Opole* 1977 nr 10 s. 12-14, 24, il.

8. Oseka A.: Ostatnie obrazy Cybisa. [Wystawa w Warszawie]. *Kultura* 1975 nr 8 s. 13, il.

9. Oseka A.: Mistrz materii. [Wystawa w Warszawie]. *Tygodnik Demokratyczny* 1975 nr 9 s. 19

10. Piskor St.: Cybis i kapiści. *Tak i Nie* 1984 nr 10 s. 3

11. Radajewski A.: Jan Cybis. *Kierunki* 1987 nr 50 s. 14

12. Rudzka-Cybisowa H.: O Janie Cybisie z... byłym profesorem zwyczajnym Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie rozm. Tadeusz Krukowski. *Opole* 1988 nr 7 s. 6-8

13. Szymańska A.: Zapiski Cybisa. *Twórczość* 1974 nr 3 s. 113-115

14. Zienkiewicz K.: Jan Cybis. *Trybuna Opolska* 1987 nr 38 s. 4, portr.

Opracowanie:
Regina Kapalka,
Dział informacyjno-Bibliograficzny

Momika Wójcik

Biblioteka Austriacka i Niemiecka

BIBLIOTEKA AUSTRIACKA I NIEMIECKA W OPOLU

W czerwcu 1996 roku minęły 3 lata od otwarcia w Opolu Biblioteki Austriackiej. W artykule omówione zostaną okoliczności powołania do życia tej placówki oraz sprawozdanie z działalności biblioteki w tym okresie.

Biblioteka Austriacka - a od lutego br. - Biblioteka Austriacka i Niemiecka, jest oddziałem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, i jest tym samym jedyną tego typu biblioteką w Polsce o charakterze publicznym.

Wspomnę, że cztery inne biblioteki działają: w Krakowie (zał. 1986), we Wrocławiu (zał. 1993) i w Poznaniu (zał. 1993) przy tamtejszych uniwersytetach, a w Przemyślu (zał. 1993) przy Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych.

W Europie, głównie środkowej i południowej, co uwarunkowane jest losami historycznymi, Austriacy założyli i utrzymują około 40 tego typu bibliotek.

Uroczyste otwarcie Biblioteki Austriackiej odbyło się 29 maja 1993 roku. Zanim jednak do tego doszło, WBP wysłała do placówek dyplomatycznych i ośrodków kultury różnych państw listy z prośbą o wzbogacenie księgozbioru Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych o literaturę w językach oryginału. Bowiern ze względu na trudną sytuację finansową biblioteka nie mogła wówczas systematycznie wzbogacać swego księgozbioru. Jeszcze w 1991 roku wraz z odpowiedzią WBP otrzymała od Austriaków książki wydane przez Austriacką Akademię Nauk oraz propozycję zorganizowania w Opolu Biblioteki Austriackiej. Decyzja o jej utworzeniu zapadła jeszcze w maju 1992 roku, a z początkiem 1993 roku rozpoczęto przygotowania do jej otwarcia. Strona austriacka zobowiązała się do dostarczenia na początek około 4500 książek (przysłano około 3 500), systematycznego uzupełniania zbiorów co roku o nowe tytuły, a pracownikom biblioteki zapewniła coroczne (jednomiesięczne lub dwa dwutygodniowe) stypendia w Austrii w celu poznania kraju, jego kultury, a także realizacji spraw organizacyjnych biblioteki i zamawiania zbiorów.

Podczas organizacji biblioteki pomocy udzielił Wydział Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, który przekazał duży lokal przy placu J. Piłsudskiego 5 (dawny Klub „Skobel”) oraz spory fundusz na urządzenie i umeblowanie biblioteki. Pokazną sumę 25 000 szylingów (wówczas około 35 mln starych złotych) przekazał ówczesny konsul dr Emil Brix z Konsulatu Generalnego Republiki Austrii w Krakowie. Wojewódzka Biblioteka Publiczna zobowiązała się utrzymywać lokal i zapewnić fachową obsługę. Opiekę nad biblioteką sprawuje Austriacki Konsulat Generalny z Krakowa, który organizuje również program kulturalny.

Otwarcie Biblioteki Austriackiej stało się ważnym wydarzeniem w życiu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Zorganizowane bardzo uroczyste zgromadziło licznie zaproszonych przedstawicieli opolskiej polityki, gospodarki, nauki, kultury i administracji, a także katolickiej hierarchii kościelnej z biskupem Alfonsem Nossolem na czele.

Wicekanclerz Austrii dr Erhard Busek i wojewoda opolski Ryszard Zembaczyński wygłosili przemówienia odnoszące się do przeszłości i teraźniejszości obu państw oraz przecięli wstęgę w barwach narodowych polskich i austriackich, nota bene, są one takie same. Na otwarciu śpiewał sprowadzony z Warszawy zespół wokalny „Lord Singers”, gościom wręczono wiązanki róż, a kelnerzy roznosili lampki szampa. Uroczystości zakończył coctail w foyer Filharmonii Opolskiej sponsorowany przez zakłady mięsne Peters, których współwłaścicielem był Austriak - Peter Neumann.

Zarządzeniem nr 4/96 Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Tadeusza Chrobaka z dnia 21 lutego 1996 roku biblioteka zmieniła nazwę na Biblioteka Austriacka i Niemiecka. Zmiana nazwy spowodowana była reorganizacją biblioteki, która polegała na przeniesieniu z Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych WBP, mieszczącego się przy placu Kopernika, przeszło 3 000 książek i 500 kaset do nauki języka niemieckiego. Ze względu na ciągle rosnący księgozbiór obcojęzyczny i ograniczone warunki lokalowe, księgozbiór niemiecki został wyselekcjonowany i połączony z istniejącym już księgozbiorem austriackim, też niemieckojęzycznym.

Lokal biblioteki przy placu J. Piłsudskiego 5 jest bardzo obszerny, składa się bowiem z dużego pomieszczenia wypożyczalni, trochę mniejszej czytalni oraz dużego zaplecza, dającego możliwość magazynowania i organizacji różnych imprez i wystaw. Łącznie jest to przeszło 200 m² powierzchni.

Biblioteka wyposażona jest w białe meble i regały biblioteczne, uzupełnione akcentami beżu. Pomieszczenie udekorowane jest liczną zielenią - wewnątrz zaprojektowane przez p. Teresę Muszyńską, architekta wnętrz - oraz licznymi akcentami austriackimi, jak mapa, foldery i plakaty. Pracę usprawnia kserokopiarka, która została подарowana bibliotece przez stronę austriacką.

Księgozbiór

Po reorganizacji biblioteka posiada dwa odrębne księgozbiory - przedzielone ladą biblioteczną - pierwotny austriacki i tzw. niemiecki. Prowadzone są dla nich oddzielne księgi inwentarzowe i katalogi: alfabetyczny i rzeczowy oraz statystyka wypożyczeń.

Na dzień 1 września 1996 roku księgozbiór liczył przeszło 8 000 woluminów, w tym:

4046 wol. austriackich

3420 wol. niemieckich

580 kaset magnetofonowych

Struktura księgozbioru jest dość zróżnicowana. Zbiór austriacki, z góry zaplanowany jako reprezentatywny, gromadzący wyłącznie dzieła autorów austriackich i o Austrii traktujących, przeznaczony dla czytelnika bardzo dobrze znającego już język niemiecki. Księgozbiór niemiecki natomiast składa się głównie z darów, jeżeli chodzi o beletrystykę i z bogatego, systematycznie uzupełnianego zbioru podręczników i kaset do nauki języka, a także szeregu słowników i leksykonów.

Okolo połowę księgozbioru austriackiego stanowi literatura piękna, wśród której znaleźć można dzieła zebrane takich autorów jak: Ingeborg Bachmann, Wolfgang Bauer, Paul Celan, Franz Grillparzer, Hugo von Hofmannsthal, Ernst Jandl, Karl Kraus, Rainer M. Rilke, Thomas Bernhard, Elias Canetti, Heimito von Doderer, Leo Frank, Marianne Fritz, Peter Handke, Franz Kafka, Robert Musil, Artur Schnitzler, Johannes M. Simmel, Stefan Zweig, Franz Werfel, Johann Nestroy czy Theodor Kramer. Dla germanistów szczególnie cenny jest zbiór z dziedziny literaturoznawstwa z szeregiem opracowań literackich dzieł wyżej wymienionych autorów. Ponadto księgozbiór posiada książki filozoficzne, m.in. Hermanna Brocha, Karla Poppera i Ludwika Wittgensteina, psychologiczne, m.in. Alfreda Adlera czy Zygmunta Freuda, a także z takich dziedzin, jak: religia, nauki społeczno-polityczne, matematyczno-przyrodnicze, sztuka z cennymi albumami malarstwa i ar-

chitektury oraz pracami dotyczącymi muzyki i kompozytorów austriackich. Dla historyków cenny jest zbiór dotyczący historii Austrii i rodu Habsburgów, a dla turystów: przewodniki turystyczne, albumy krajoznawcze, informatory reklamowe i kasyety wideo o Austrii.

Księgozbiór niemiecki posiada sporo beletrystyki znanych pisarzy obszaru niemieckojęzycznego, takich jak: Heinrich Böll, Günter Grass, Siegfried Lenz, Thomas Mann czy Martin Walser, a także poczytne książki Vicki Baum, Utty Danella, Victorii Holt czy Heinza Konsalika. Bardzo cenny księgozbiór prezencyjny, składający się z leksykonów, np. 16-tomowy „Mayers Neues Lexicon”, czy 20-tomowy „dtv-Lexicon”, leksykonów dziedzinowych, słowników językowych, np. 12-tomowy „Duden”, słowników polsko-niemieckich i niemiecko-polskich oraz podręczników gramatyki niemieckiej, np. „Deutsche Grammatik” Helbig, Buscha. Osobom uczącym się dopiero języka biblioteka proponuje duży wybór podręczników wraz z kasetami, zarówno dla początkujących, jak i dla zaawansowanych, np. „Alles Gute”, „Anfang und Fortschritt”, „Deutsch aktiv”, „Deutsch 2000”, „Grundkurs Deutsch”, „Deutsch mein neues Hobby”, „Mówimy po niemiecku” i „Themen”, a dla dzieci podręczniki: „Deutsch für Kinder”, „Grüss dich Peter”, „Ich lerne Deutsch”, „Deutsch Global”, „Deutsch konkret”, „Komm bitte”, „Pingpong”, „Wer? Wie? Was?”

Oprócz książek w bibliotece można korzystać z bogatej oferty (około 30 tytułów) dzienników i czasopism niemieckich i austriackich, które biblioteka otrzymuje od różnych instytucji w darze.

Austriackie

dzienniki: Die Presse i Der Standard;

tygodniki: News, Profil, Wirtschaftswoche;

inne periodyki: Beauty, Blimp-Film Magazine, Aktuell, Anzeiger, Creativ, Innovativ, Jura Soyfer, Kooperationen, Bühne, Das Fenster, Kulturführer, Mesotes, Umwelt, Univers, Mit der Ziehharmonika.

Niemieckie

dzienniki: Frankfurter Allgemeine, Süddeutsche Zeitung, Die Welt;

tygodniki: Focus, Der Spiegel, Stern, Die Zeit;

inne periodyki: Aufbau, Deutschland, Dialog, Freude, Kulturchronik, Inter-Nationes Basis Info.

Czytelnicy

Liczba czytelników wzrasta systematycznie. Podwojenie tej liczby

nastąpiło po przeniesieniu zbiorów niemieckojęzycznych z OZO w marcu br. Z biblioteki korzystają głównie studenci germanistyki i innych kierunków, nauczyciele akademicy i języka niemieckiego, uczniowie różnych typów szkół oraz przedstawiciele różnych grup zawodowych i wiekowych, wśród których przeważają emeryci z bardzo dobrą znajomością języka.

Od 1 czerwca 1993 r. do 31 sierpnia 1996 r. z biblioteki skorzystało około 760 czytelników, którzy wypożyczyli przeszło 4 340 książek. Bibliotekę odwiedziło około 8 000 osób.

Tabela 1: Czytelnicy i wypożyczenia

rok	czytelnicy zarejstr.	czytelnicy odwiedz.	wypożyczenia
1993 (od 1.06)	139	958	508
1994	181	3 181	1 015
1995	180	1 970	858
1996 (od 15.02 do 31.08)	280	1 857	1 960
razem	780	7 966	4 341

Działalność kulturalno-oświatowa

Założona przez Austriaków biblioteka od samego początku miała być nie tylko księżnicą, lecz także centrum kultury i informacji o Austrii. Organizowany przez wicekonsula do spraw kultury Remberta Schleichera z Konsulatu Generalnego Republiki Austrii w Krakowie program ma na celu propagowanie kultury austriackiej poprzez spotkania z pisarzami, wystawy książek i innych zbiorów, występy grup muzycznych i teatralnych. Strona austriacka finansuje i oficjalnie organizuje wszystkie imprezy, Biblioteka Austriacka natomiast zajmuje się zaproszonymi gośćmi, zapewnia im pobyt i publiczność na miejscu. Ogólnie działalność kulturalno-oświatową podzielić można na : spotkania autorskie, imprezy artystyczne, wystawy i inne imprezy. W okre-

sie od 1.06.1993 do 31.08.1996 roku odbyły się:

SPOTKANIA AUTORSKIE

z redaktorem Leszkiem Mazanem (24.03.1994),

z pisarzem Gregorem von Rezzori (19.04.1994),

z prof. Rudolfem Nardellim z odczytem o Salzburgu (20.10.1994),

z poetką Traute Foresti (13.01.1995)

z pisarzem Jakovem Lindem (4.04.1995),

z ks. dr Joopem Roelandem z odczytem „Codzienność jako okazja” (18.03.1996),

z pisarzem literatury fantastycznej Ernstem Vlckiem, połączone z promocją tomiku opowiadań „Łowy amazonek” (28.03.1996),

z pisarzami literatury dziecięcej i młodzieżowej, poprzedzające wystawę literatury dla dzieci i młodzieży: z Ernstem Ekkerem (18.04.1996),

Martinem Auerem (21.05.1996), Lene Mayer-Skumanz (5.06.1996) i

Georgem Bydlinskim (18.06.1996).

IMPREZY ARTYSTYCZNE

koncert chóru z Austrii „Singkreis Matzen” (13.07.1993),

występ „Vagabunt Theater” (6.04.1994),

koncert grupy „10 Saiten 1 Bogen” z Linzu z muzyką żydowską (18.06.1994),

ponowny koncert zespołu „10 Saiten 1 Bogen” z programem „Obrazy, muzyka i literatura z żydowskiego miasteczka” (5.10.1996),

występ „Theater Mërz” z Grazu z programem piosenek wiedeńskich (14.02.1996).

WYSTAWY

malarstwo Stanisława Waligórskiego „Pejzaże Wiednia” (wrzesień 1993),

fotografia Fryderyka Kremsera „Wiedeń” (styczeń 1994),

fotograficzna pisarzy emigracyjnych „Die Zeit gibt die Bilder” („Czas tworzy obrazy”) (luty 1994),

poświęcona Arturowi Grottgerowi (czerwiec 1994),

wystawa austriackiej literatury dla dzieci i młodzieży „Flügel hat mein Schaukelpferd” („Skrzydła ma mój koń bujany”) (18.06. - 14.07.1996).

INNE IMPREZY

cotygodniowe spotkania członków Towarzystwa im. J.von Eichendorfa (1993, 1994),

spotkania „Sceny literackiej” (1993),

wieczór poświęcony poezji Nowińskiego (styczeń 1994),

spotkanie poświęcone twórczości kompozytora Gustawa Mahlera (Fry-

deryk Kremser, Bolesław Banaś, 29.01.1994).

Tabela 2. *Działalność kulturalno-oświatowa*

Imprezy	1993	1994	1995	1996	Razem
artystyczne	10	5	1	1	17
dyskusje	10	-	-	5	15
wystawy	1	3	-	1	5
spotkania autorskie	-	3	2	6	11
wycieczki	-	-	4	-	4

Reasumując, w ciągu trzech lat działalności Biblioteka Austriacka i Niemiecka w Opolu zgromadziła swój liczący przeszło 8 000 woluminów zbiór, obsłużyła bardzo wielu czytelników i zorganizowała szereg imprez kulturalnych. Te fakty chociażby świadczą o słuszności istnienia i utrzymania tego typu biblioteki w Opolu. Księgozbiór austriacki w całości finansowany jest przez stronę austriacką, a niemiecki, częściowo z funduszy WBP, a częściowo z darów różnych instytucji, jak: Inter Nationes z Bonn - prenumerata czasopism, Lion-Club z Kolonii - dary pieniężne. Mimo wielu starań bibliotece nie udało się pozyskać sprzętu audiowizualnego, potrzebnego chociażby do organizowania spotkań, z użyciem tych środków. Brak również nowoczesnych urządzeń typu fax, komputer, czy nawet dobra maszyna do pisania.

W bibliotece zatrudnione są 2 osoby na 1 i 1/2 etatu. Biblioteka czynna jest w dni powszednie w godzinach:

poniedziałek 11.00 - 19.00
wtorek 11.00 - 19.00
środa 11.00 - 19.00
czwartek 11.00 - 16.00
piątek 11.00 - 19.00

Adres: Biblioteka Austriacka i Niemiecka
pl. Piłsudskiego 5
Opole
tel. 74-70-85

PODSTAWOWE ZASADY PROWADZENIA EWIDENCJI WYPOŻYCZEŃ

Pomoc metodyczna, dotycząca prowadzenia ewidencji wypożyczeń skierowana jest do tych pracowników, którzy od niedawna pracują w bibliotekach i nie odbyli przeszkolenia na kursie dla nowo zatrudnionych bibliotekarzy organizowanym przez WBP w Opolu.

W bibliotekach publicznych woj. opolskiego najpowszechniej stosowany jest system podwójnej ewidencji wypożyczeń, zwany również krzyżowym. Polega on na kontroli wypożyczeń prowadzonej za pomocą kart książek oraz kart czytelnika. Włączenie tych kart do dwóch odrębnych kartotek pozwala na szybkie ustalenie, kto wypożyczył określone książki i w jakim terminie powinny być one zwrócone do biblioteki.

Do ewidencji czytelników i wypożyczeń niezbędne są następujące formularze biblioteczne:

1. Karta zapisu (zobowiązanie) symbol PU-B 192
2. Karta czytelnika symbol PU-B 171
3. Karta książki symbol PU-B 170
4. Dziennik biblioteki publicznej symbol PU-B 176
5. Sporządzony we własnym zakresie rejestr czytelników

Formularze te można kupić w Centrali Wydawnictw Druków (CWD) w Opolu ul. Kośnego 33-39 (za sklepem ELMET-u), tel. 53-69-96. Centrala czynna jest od poniedziałku do piątku włącznie w godz. 7.00 - 15.00. Można je także zamówić drogą pocztową, korzystając z oferty drukarni, instytucji, stowarzyszeń, np: oferty Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich zamieszczane są w "Poradniku Bibliotekarza". Na składowym zamówieniu należy podać nazwę i symbol druku i ilość zamawianych sztuk.

Praktyczne wskazówki zawarte w niniejszej pomocy dotyczą ewidencji wypożyczeń w wypożyczalni i czytelnici.

I. WYPOŻYCZALNIA

1. Ewidencja czytelników

W bibliotekach publicznych stosuje się podział czytelników wg wieku (symbol cyfrowy) i według zajęcia (symbol literowy);

a) wg wieku czytelników dzielimy na 4 grupy:

- 1 - czytelnicy do lat 14
- 2 - czytelnicy od lat 15 do 19
- 3 - czytelnicy od lat 20 do 29
- 4 - czytelnicy w wieku 30 lat i powyżej

b) wg zajęcia czytelników dzielimy na 6 grup:

- P - pracownicy fizyczni zatrudnieni poza rolnictwem i leśnictwem
- R+CH - rolnicy oraz robotnicy zatrudnieni w przedsiębiorstwach rolnych i leśnych
- U - pracownicy umysłowi
- M - młodzież ucząca się we wszystkich typach szkół bez uwzględniania granicy wieku (bez uczniów pracujących zawodowo)
- I - inni zatrudnieni, których rodzaj zatrudnienia nie da się zaliczyć do ustalonych grup
- Nz - niezatrudnieni

Symbol wieku oddziela się od symbolu zajęcia ukośną kreską np.: 3/M, co oznacza: czytelnik do lat 29, student. Symbol wieku i symbol zajęcia stanowią znak statystyczny, który umieszcza się na formularzach ewidencji czytelników, tj. na karcie zapisu i karcie czytelnika. Proponuję, aby symbole wieku i zajęcia zapisać na formularzach ołówkiem, ponieważ dość często ulegają one zmianom.

Ewidencję czytelników prowadzi się w rejestrze czytelników i na kartach zapisu.

a) Rejestr czytelników

Sporządzamy go we własnym zakresie wg następującego wzoru:

Nr czytelnika		Nazwisko, imię	Data zapisu	wg wieku				wg zajęcia					Uwagi	
w roku	w mies.			1	2	3	4	P	R+CH	U	M	J		Nz
1	1	Koprowski Jan	2.01.96			/					/			
2	2	Nowak Marcin	4.01.96	/							/			
3	3	...	11.01.96				/	/						
4	4	...	19.01.96			/							/	
5	5	...	24.01.96			/		/						
6	6	...	31.01.96			/					/			
		Ogółem w m-cu I- 6, od pocz. roku - 6		1		3	2	1	1		2	1	1	
7	1	Kowal Anna	1.02.96		/							/		
8	2	...												
		Ogółem w m-cu II-2 od pocz. roku - 8												

Po zakończeniu danego miesiąca podliczamy ilu czytelników zarejestrowano w bibliotece, w tym ilu wg wieku i ilu wg zajęcia. Liczba czytelników wg wieku i liczba czytelników wg zajęcia powinna być zgodna z liczbą czytelników zarejestrowanych ogółem. Takie podliczenia dokonuje się w każdym miesiącu i dane te wpisuje się na końcu miesiąca (jak wyżej). Zestawienia miesięczne w rejestrze ułatwią bibliotekarzowi sporządzenie zestawień półrocznych i rocznych, które są niezbędne dla potrzeb statystyki.

b) Karta zapisu (tzw. zobowiązanie)

Zobowiązanie prowadzi się dla wszystkich czytelników korzystających z biblioteki w ciągu roku kalendarzowego, niezależnie od tego, czy w poprzednim roku byli oni czytelnikami biblioteki, czy też zgłosili się do biblioteki po raz pierwszy. Przed wypełnieniem zobowiązania nowy czytelnik powinien zapoznać się z regulaminem korzystania z wypożyczalni i czytelni.

Karta zapisu - zobowiązania, strona pierwsza:

Nr 2	NOWAK		I/M	Symbol zajęcia
	Nazwisko MARCIN	Imię		
UCZEŃ KL. VI			Zapisano	CWD B-192 Karta zapisu (dawny - B-28)
Zatrudnienie 45-081 OPOLE UL. DEŁUGA 3			4.01.96 R.	
Adres SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 OPOLE				
Nazwa i adres zakładu pracy - szkoły UL. WROCŁAWSKA 16				
16 MAJA 1984 R.				
Data urodzenia JERZY			Wykreśl	
Imię ojca 365/82				
Legitymujący się (nr dow. osob., nr alb. lub leg. szk.)				
Nr bieżący czytelnika w roku kalendarzowym zgodnie z wpisem w rejestrze czytelników				
Symbol wieku				
Data zapisu zgodna z wpisem w rejestrze czytelników				

Objaśnienie wypełnienia niektórych rubryk druku:

- * zatrudnienie - np.: uczeń, student, rolnik, nauczyciel itp.
- * adres - podaje się adres stałego miejsca zamieszkania
- * legitymujący się (nr dowodu osob. lub leg. szk.)
- można wpisać właściwą nazwę lub ją podkreślić i wpisać tylko nr dowodu lub legitymacji szkolnej

Karta zapisu - zobowiązania, strona druga:

Wypełniać rodzice lub opiekunowie niepełnoletniego czytelnika

Wypełnić w stosunku do nieletnich

Świadczam, że przepisy korzystania z biblioteki są mi znane i zobowiązuję się do ścisłego ich przestrzegania

Nownik Marcin
.....
podpis wypożyczającego

4.01. 96
dnia 19.... r.

Przyjmuję odpowiedzialność za wypełnienie zobowiązań w stosunku do biblioteki

Nownik Jerzy
.....
imię i nazwisko poręczającego

Nazwisko i imię ...NOWAK, JERZY.....
ZatrudnienieELEKTRYK.....
Adres45-081 OPOLE UL. DEŁUGA 43.....
WZGraf. Z-je 1485 83 Z 702.000 A7
Pu-B-192 zam. nr 669/DW/ON

Zapis czytelników zgłaszających się do biblioteki po raz pierwszy przebiega następująco:

- 1) biblioteka rejestruje czytelnika w rejestrze czytelników pod bieżącym numerem,
- 2) na podstawie dowodu osobistego czytelnika lub legitymacji szkolnej wypełnia rubryki karty zapisu (zobowiązania),
- 3) czytelnik, po zapoznaniu się z regulaminem korzystania ze zbiorów podpisuje zobowiązania (za czytelnika niepełnoletniego poręczenie składają rodzice lub opiekunowie prawni),
- 4) bibliotekarz uzupełnia kartę zapisu znakiem statystycznym i numerem czytelnika, zgodnie z wpisem w rejestrze czytelników.

Zapis czytelników, którzy korzystali z biblioteki w roku poprzednim przebiega nieco inaczej, a mianowicie:

- 1) bibliotekarz rejestruje czytelnika w rejestrze czytelników pod bieżącym numerem,
- 2) na karcie zapisu czytelnika z ubiegłego roku (zobowiązania) sprawdza się na podstawie dowodu lub legitymacji szkolnej aktualność danych i wprowadza ewentualne zmiany,
- 3) jeżeli zachodzi taka potrzeba, zmienia się numer czytelnika lub znak statystyczny na karcie zapisu (zobowiązania) poprzez zmazanie (jeśli symbole pisaliśmy ołówkiem) lub zaklejenie poprzednich symboli.

Coroczna rejestracja czytelników jest konieczna, ponieważ:

- umożliwia ustalenie faktycznej liczby korzystających z biblioteki w danym roku kalendarzowym,
- eliminuje czytelników zarejestrowanych, ale nie korzystających z biblioteki w danym roku.

Karty zapisu (zobowiązania) układamy alfabetycznie według nazwisk czytelników w obrębie każdego roku kalendarzowego.

W każdej bibliotece może się zdarzyć czytelnik, który z różnych powodów (wakacje, odwiedziny rodzinne itp) czasowo przebywa w danej miejscowości. Są to czytelnicy "sezonowi". Proponuję, aby takich czytelników rejestrować w taki sam sposób jak czytelników stałych. Na karcie czytelnika i na karcie zapisu przy numerze czytelnika należy postawić literę "S", co będzie oznaczało, że czytelnik ten jest czytelnikiem sezonowym.

2. Ewidencja wypożyczeń

Wypożyczone przez czytelnika książki odnotowujemy na karcie

Na karcie czytelnika zapisujemy numery inwentarzowe wypożyczonych książek oraz daty wypożyczeń i zwrotów. Karty czytelników, którzy w danym dniu dokonali wypożyczenia lub zwrotu książki grupujemy w jednym miejscu (poza kartoteką czytelników). Na podstawie tych kart sporządzamy statystykę dzienną, tj. naliczamy liczbę osób, które odwiedziły bibliotekę i liczbę osób, które zapisały się do biblioteki. Dane notujemy w Dzienniku Biblioteki Publicznej pod odpowiednią datą.

Po zakończeniu roku kalendarzowego podkreślamy dotychczasowe zapisy na karcie czytelnika, piszemy datę bieżącego roku i odnotowujemy kolejne wypożyczenia książek.

Karty czytelników układamy według numerów czytelnika w obrębie miesięcy. Miejsce karty czytelnika za odpowiednim rozdzielaczem wyznacza miesiąc, w którym czytelnik dokonał ostatniego wypożyczenia lub zwrotu książki.

b) karta książki:

znak przydziału książki do określonej dziedziny wiedzy, literatury

znak miejsca książki na półce

1273 SIENKIEWICZ H.

Nr ino. 884-311.6 Data 884-3 Znak miejsca	Tytuł Fotop. T.1 Data 28.12.1980r. Data wstąpienia do biblioteki
---	--

U w a g i:

Nr zapis książki	Data		Nr zapis książki	Data	
	wypoz.	zwrotu		wypoz.	zwrotu
127	10.05	21.05	189	11.11	14.12
244	22.6	17.7.	58	10.12	30.12
3	19.12	23.12	1995		
642	23.12	18.01	31	17.1	
1934					
5	12.01	24.1			
91	26.1	16.2			
135	18.5	12.7			
232	14.9	10.10			
14	10.10	25.10			

PŁ-8-170 Barta detekli WA Olszów

można odnotować dodatkowe informacje o książce, np. DT PŁ 20 (dodatek towarzyszący płycie 20)

Karta książki z zapisami wypożyczonych i zwrotzonych książek

Z wypożyczonych przez czytelnika książek wyjmujemy karty książek i odnotowujemy na nich numer czytelnika oraz datę wypożyczenia. Karty wypożyczonych w danym dniu książek grupujemy w jednym miejscu (poza kartoteką kart książek). Na ich podstawie obliczamy liczbę książek wypożyczonych ogółem, liczbę książek wypożyczonych z literatury pięknej dla dorosłych i dla dzieci oraz liczbę książek z innych dziedzin wiedzy. Liczbę wypożyczonych książek wpisujemy do Dziennika Biblioteki Publicznej w odpowiednich rubrykach pod właściwą datą.

Po zakończeniu roku kalendarzowego podkreślamy dotychczasowe zapisy, zaznaczamy bieżący rok i odnotowujemy kolejne wypożyczenia.

Karty książek szeregujemy według numerów inwentarzowych książek. Aby łatwiej nam było odszukać właściwy numer książki stosujemy rozdzielacze numeryczne, np. co 500 numerów (1 - 499, 500 - 999, 1000 - 1499 itd.) lub co 1000 numerów (1 - 999, 1000 - 1999, 2000 - 2999 itd.)

Przyjmując od czytelnika książkę do zwrotu odczytujemy jej numer inwentarzowy i odszukujemy właściwą kartę w kartotece kart książek, aby odnotować datę zwrotu. Zapisany na karcie książki numer czytelnika i miesiąc wypożyczenia skieruje nas do kartoteki czytelników, gdzie za rozdzielaczami z nazwą miesiący ułożone są numerycznie karty czytelników. Po odszukaniu właściwej karty czytelnika odnotowujemy na niej datę zwrotu książki. Kartę książki, z odnotowaną datą zwrotu, wkładamy do właściwej książki. Książkę włączamy do księgozbioru. Kartę czytelnika odkładamy do grupy kart tych czytelników, którzy w danym dniu odwiedzili bibliotekę.

II. CZYTEL尼亚

W czytelni biblioteki czytelnicy korzystają z książek i czasopism na miejscu. Zbiory czytelni stanowią tzw. księgozbiór podręczny, który ma charakter informacyjny i udostępniany jest wyłącznie przez bibliotekarza (w wypożyczalniach książek powszechnie stosowany jest wolny dostęp do półek). Ze zbiorów czytelni korzysta się na podstawie dowodu lub legitymacji szkolnej. Dowód tożsamości zostawia się u bibliotekarza. Na kartach książek z księgozbioru podręcznego wpisuje się lub odbija datownikiem datę udostępnienia książki na miejscu. Korzystanie z czasopism odnotowuje się w zeszycie odwiedzin w

czytelni. Wpisu dokonuje bibliotekarz lub czytelnik.

W czytelni bibliotekarz powinien prowadzić:

1. zeszyt odwiedzin,
2. zeszyt kwerend.

Wzór zeszytu odwiedzin w czytelni

L.p.	Imię nazwisko	Data	Zawód	Z czego korzystał (źródło)
1.	Marcin Nowak	17.10	uczeń student	Encyklopedia PWN Polityka, Wprost Słów. wyrazów obc. Wypoż.wolum. - 2 czasopism - 2
2.	Jan Koprowski	17.10		
Ogółem w dniu - 2				

Wzór zeszytu udzielonych informacji (kwerend)

L.p.	Data	Temat informacji	Rodzaj informacji			Źródła	Odbiorcy informacji			Sposób udzielania informacji			L.p. w roku
			biblio-graf.	biblio-tecz.	fakto-graf.		ucz.	instyt.	inru	telef.	ustna	pisemna	
1.	17.10	zwierzęta chronione			/	Encyklopedia zwierząt	/				/		
2.	17.10	Czy biblioteka posiada Atlas świata?		/		Katalog		/		/			
3.	19.10	S.Żeromski - życie twórczość	/			Słownik pis. polskich, Kartoteka osobowa, Kot S.: Stefan Żeromski			/			/	
Ogółem Miesiąc - 3			1	1	1		1	1	1	1	1	1	

Dane z zeszytów wpisujemy codziennie do Dziennika Biblioteki Publicznej w rubrykach dotyczących czytelni.

Należy pamiętać, że w każdym dniu w którym rejestrujemy odwiedzin w czytelni, liczba porządkowa z zeszytu zaczyna się od 1.

W zeszytce kwerend natomiast liczbę porządkową zmieniamy w kolejnym miesiącu. W przypadku jednego i drugiego zeszytu prowadzimy z prawej strony numerację od początku roku.

III. STATYSTYKA ZBIORÓW

Dane liczbowe zanotowane w rejestrze czytelnika na kartach zapisu, kartach czytelnika i kartach książki są podstawą sporządzania statystyki dziennej, miesięcznej, rocznej, którą prowadzi się w Dzienniku Biblioteki Publicznej. Dziennik zawiera dokładną instrukcję, która omawia sposób jego prowadzenia i wypełniania poszczególnych rubryk w zestawieniu miesięcznym i rocznym.

Obowiązkiem bibliotekarza jest codzienne wypełnianie dziennika w sposób rzetelny i dokładny.

Dziennik statystyczny jest jednym z podstawowych dokumentów wg którego biblioteka sporządza sprawozdanie dla potrzeb Głównego Urzędu Statystycznego.

Opracowana dla potrzeb bibliotekarza pomoc metodyczna dotycząca ewidencji czytelników i wypożyczeń omawia krzyżowy sposób prowadzenia ewidencji stosowany w większości bibliotek województwa opolskiego.

Ponieważ opracowana pomoc metodyczna nie uwzględnia wszystkich informacji na temat ewidencji wypożyczeń proponuję uzupełnienie wiedzy z tego zakresu z załączonej poniżej literatury.

1. *Działalność informacyjna bibliotek*. Opole 1988
2. *Encyklopedia wiedzy o książce*. Wrocław 1971
3. *Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego*. Wrocław 1976
4. Lenczowski A.: *Udostępnianie zbiorów. Organizacja i technika*. Warszawa 1985
5. *Przepisy prawne dla bibliotek publicznych według stanu w dniu 1.01.1989 r.* Zebrał i oprac. T.Zarzębski. Warszawa 1989
6. Ratajewski J.: *Biblioteka. Cz.2. Udostępnianie zbiorów i działalność informacyjna*. Katowice 1978

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

(wybór książek zakupionych przez WBP w Opolu do księgozbioru śląskiego)

Cimała Bogdan, Senft Stanisław: Baborów 1296 - 1996: dzieje miasta i gminy. - Opole: PIN-Inst. Śląski, 1996. - 167 s.; il. bibliogr.

Baborów w 1996 r. obchodzi 700 - lecie nabycia praw miejskich. Jest więc niniejsza publikacja ciekawą i wyczerpującą kroniką wydarzeń miasta i gminy od 1296 r., kiedy to Baborów został zapisany po raz pierwszy w źródłach, do chwili obecnej.

Drogi Śląska do Polski: materiały z obchodów 75. rocznicy III Powstania Śląskiego w Opolu w 1996 roku / pod red. Michała Lisa. - Opole: Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Okręg w Opolu, 1996. - 117,[2] s.; il. bibliogr.

Przypadająca w 1996 roku 75 - rocznica III Powstania Śląskiego stała się okazją by przywołać na łamach niniejszej publikacji chwalebne dzieje ludu śląskiego. Autorzy - historycy z Instytutu Śląskiego w Opolu - prezentują m.in. drogi Śląska do Polski, wieś górnośląską, organizacje polskie na Górnym Śląsku, ludność i ruch narodowy na Śląsku Opolskim.

Kuźniewski Eugeniusz: Ochrona przyrody na Śląsku Opolskim. - Opole: PIN-Inst. Śląski, 1996. - 131, [1] s. + [16] tabl.; il. bibliogr.

Tytuł nieco mylący, bowiem obiekty chronione Śląska Opolskiego omówione są dopiero w rozdziale szóstym książki. Wcześniej autor przedstawia rys historyczny ochrony przyrody, ochronę gatunkową zwierząt i roślin w Polsce, parki narodowe, krajobrazowe, rezerваты przyrody. Publikacja jest bogato ilustrowana, zaopatrzona w obszerną bibliografię tematu.

Pierszkała Andrzej: Sekretne koła. [Wiersze]. - Opole: Oficyna Wydaw. "Wers", 1996. - 53 s.

"Sekretne koła" to trzeci tomik poezji tego autora. Andrzej Pierszkała z wykształcenia jest fizykiem, przez dwadzieścia lat pracował naukowo w Instytucie Fizyki WSP w Opolu, obecnie uczy w szkole, mieszka w Opolu, jest członkiem ZLP.

Rogała Stanisław: Pisarstwo Kazimierza Kowalskiego. - Kielce: GENS, 1996. - 221, [1] s.; bibliogr.

Twórczość Kazimierza Kowalskiego stała się tematem pracy doktorskiej autora niniejszej publikacji. W rozdziale pierwszym omówiona została pokoleniowa przynależność pisarza i jego związki z literacką tradycją polską i europejską. Dalsze rozdziały poświęcił autor dramaturgii radiowej, prozie i publicystyce. Pracę uzupełnia kalendarium życia i twórczości K.Kowalskiego oraz kompletna bibliografia podmiotowa i przedmiotowa.

Słownik biograficzny katolickiego duchowieństwa śląskiego XIX i XX wieku / pod red. Mieczysława Patera. - Katowice: Księgarnia św. Jacka, 1996. - 488 s.

Niniejszy słownik zawiera sylwetki 545 księży (zmarłych przed 1990 r.), którzy bądź urodzili się na Śląsku, działali w tym regionie lub poza nim, bądź też urodzili się poza Śląskiem, ale duszpastorzowali na Śląsku.

Stecki Juliusz: Opolski Olimp. - Opole: Rada Regionalna Polskiego Komitetu Olimpijskiego, 1995. - 142 s.; bibliogr.

Autor książki jest dziennikarzem "Trybuny Opolskiej", na łamach której od wielu lat pisał o sporcie. Oprócz podstawowych wiadomości o olimpijskiej idei autor zamieszcza informacje o najlepszych sportowcach w naszym regionie i ich olimpijskich startach. W dalszej części krótkie felietony przypominają ludzi i fakty związane ze sportem na Opolszczyźnie.

Ślady na ziemi: almanach Opolskiego Oddziału Robotniczego Stowarzyszenia Twórców Kultury / wybór i red. Andrzej M.Sota. - Nysa: Opol. Oddz. Robotniczego Stowarzyszenia Twórców Kultury, 1996. - 84 s.

Robotnicze Stowarzyszenie Twórców Kultury Województwa Opolskiego powstało na początku lat osiemdziesiątych. Skupia ono nieprofesjonalnych twórców głównie z rejonu Nysy, Prudnika, Otmuchowa i Kluczborka, prezesuje mu Wincenty Jakubowski. Członkowie RSTK wydali już trzy almanachy poetyckie oraz wiele tomików wierszy, m.in. Jerzego Kozarzewskiego, Izabeli Skałki-Langier, Lidii Węglarz, Edmunda Borzemskiego. Almanach zawiera noty biograficzne twórców.

Wójcik Janusz: W cień oliwnego drzewa. [Wiersze]. - Opole: Oficyna Wydawnicza "Wers", 1996. - 39 s.

W 41 tomiku opolskiej oficyny wydawniczej "Wers" swoje wiersze prezentuje Janusz Wójcik. Poeta mieszka i pracuje w Brzegu, kieruje Brzeskim Centrum Kultury. Jest organizatorem wielu imprez kulturalnych, w tym bardzo już znaczącego w kraju "Najzdu Poetów na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu".

KONFERENCJE * SEMINARIA * SPOTKANIA

W dniach 4.09. - 7.09 br. dwudziestopięciuosobowa grupa bibliotekarzy z bibliotek samorządowych województwa opolskiego oraz instruktorzy z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu przebywała w bibliotekach samorządowych województwa jeleniogórskiego. Celem wyjazdu było zapoznanie się z ciekawymi inicjatywami władz samorządowych na rzecz bibliotek jeleniogórskich.

W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Jeleniej Górze bibliotekarze opolscy zapoznali się z organizacją biblioteki i różnorodnymi formami pracy w Oddziale Dziecięcym. W województwie jeleniogórskim bibliotekarze odwiedzili biblioteki publiczne w : Bolesławcu, Lwówku Śl., Lubomierzu, Wleniu. Grupa opolska uczestniczyła także w spotkaniach z burmistrzami tych miast oraz Prezydentem miasta Bolesławiec. Bardzo ważnym dla bibliotekarzy okazało się spotkanie z Przewodniczącym Sejmiku Samorządowego Gmin województwa jeleniogórskiego, który mówił o efektywnej i dobrej współpracy władz samorządowych z bibliotekami.

Świadectwem zainteresowania lokalnych samorządów sprawami bibliotek jest "Raport o stanie bibliotekarstwa w województwie jeleniogórskim" opracowany przez Sejmik Samorządowy.

Atrakcją wyjazdu było zwiedzanie Muzeum Zabawek w Jeleniej Górze i Muzeum Kargula i Pawlaka "Sami swoi" w Lubomierzu.

*Ludwika Paják
Małgorzata Bartoszevska
Dział Instrukcyjno-Metodyczny*

Seminaria i szkolenia dla pracowników działów opracowania odbywają się dosyć rzadko. Tym bardziej ucieszyło nas zaproszenie Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy w Warszawie i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku do uczestnictwa w semina-

rium nt. "Normalizacja biblioteczno-bibliograficzna w aspekcie automatyzacji bibliotek", które odbyło się w Gdańsku, w dniach 18 - 20 IX 1996 r.

Spośród referatów na szczególną uwagę zasługiwały wystąpienia dr Jadwigi Sadowskiej z Biblioteki Narodowej, dotyczące bibliografii narodowej jako źródła dla działów opracowania zbiorów oraz stanu prac nad "Słownikiem Języka Haseł Przedmiotowych" BN.

Z zainteresowaniem wysłuchano pani Marii Lenartowicz z Biblioteki Głównej PAN, która pracuje nad nowymi normami dotyczącymi opisu bibliograficznego wydawnictw zwartych i ciągłych.

O językach informacyjno-wyszukiwawczych, kierunkach i tendencjach na świecie z wielką znajomością tematyki i swadą mówił prof. Eugeniusz Ścibor z Instytutu Informacji Naukowej.

Szkoda, że wystąpienie Piotra Bierczyńskiego, pracownika WiMBP w Łodzi miało miejsce w ostatnim dniu seminarium, ponieważ temat jego referatu: "Opisy przedmiotowe z Przewodnika Bibliograficznego 1956 - 1996 i ich wykorzystanie w opracowaniu rzeczowym książek w bibliotekach publicznych tworzących komputerowe katalogi biblioteczne spotkał się z ogromnym zainteresowaniem bibliotekarzy, a ograniczony czas nie pozwolił na kontynuowanie ożywionej dyskusji.

W końcowym podsumowaniu seminarium uczestnicy prosili o częstsze organizowanie tego typu spotkań w mniejszym gronie, aby bardziej szczegółowo i praktycznie omówić problemy jakie stanęły przed działami opracowania w obliczu komputeryzacji. Stosowanie UKD - haseł przedmiotowych, kiedy to właściwy ich dobór stanowi problem dla wszystkich opracowujących, zdominował całkowicie dyskusję.

Seminarium towarzyszyła prezentacja firm komputerowych oraz wspaniały program imprez artystycznych, z których najwięcej przeżyć dostarczył godzinny koncert organowy w Katedrze w Oliwie.

Zofia Maliszewska

Dział Gromadzenia, Opracowania i Katalogów

W dniach 26 - 28 września 1996 r., w ramach spotkań Regionalnych (a było to już piętnaste spotkanie) odbyła się Ogólnopolska Konferencja "Biblioteki w służbie regionu". Organizatorami konferencji byli:

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie, Rada Krajowa Regionalnych Towarzystw Kultury przy współudziale Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie. Miejschem spotkania uczestników konferencji była wieś Boguchwała, siedziba gminy, która jest animatorem życia kulturalnego w środowisku i ma wiele ciekawych dokonań w zakresie popularyzacji wiedzy o regionie i pielęgnowaniu tradycji swojej "małej ojczyzny".

Konferencja poświęcona była kulturze regionalnej w szerokim aspekcie tego zagadnienia i preferencjach regionalnych w działalności m.in. bibliotek publicznych, instytucji naukowych, kulturowych i oświatowych. Wiele uwagi poświęcono działalności towarzystw regionalnych oraz roli prasy lokalnej i wydawnictw kościelnych w poznaniu własnego dziedzictwa kulturowego.

Konferencji towarzyszyły prezentacje wydawnictw i prasy lokalnej oraz inne imprezy, m.in. zwiedzanie Muzeum-Zamku i biblioteki zamkowej w Łańcucie, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie oraz Skansenu w Markowej.

Alicja Bujak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Charakterystycznym zjawiskiem towarzyszącym w procesie usamodzielniania życia społecznego, udziału społeczności lokalnych w kreowaniu wizerunku własnego regionu jest wzrost zainteresowania problematyką regionalną.

Jaka rola w tym procesie przypada bibliotekom publicznym? Czy mają tylko być instytucją gromadzącą i udostępniającą wiedzę regionalną, czy mogą być swoistymi centrami życia lokalnego, integrującymi środowiska, które są zainteresowane zdobywaniem wiedzy o regionie? Na te pytania starano się znaleźć odpowiedź w ciągu dwóch dni obrad międzynarodowej konferencji *"Biblioteka a regionalizm"*. Konferencję zorganizowały Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. T.Mikulskiego we Wrocławiu przy współpracy z Zarządem Okręgu SBP we Wrocławiu i Dolnośląskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego we Wrocławiu. Uczestnicy konferencji wysłuchali 4 referatów, 12 komunikatów oraz obejrżeli prezentację 3 baz komputerowo-

wych.

W pierwszym dniu obrad środowiska naukowe i społeczne Wrocławia przedstawiły współczesne idee regionalizmu oraz społeczne ruchy regionalistyczne kreujące programy "małych ojczyzn".

W drugim dniu konferencji biblioteki zaprezentowały swoje możliwości i dokonania w zakresie gromadzenia i udostępniania wiedzy o regionie.

Wprowadzającym i zarazem określającym pole zainteresowań uczestników obrad był referat Jolanty Słowik (WiMBP Wrocław): Rola wojewódzkiej biblioteki publicznej w systemie informacji o regionie. Autorka przedstawiła w nim założenia metodologiczne systemu, schemat funkcjonalno-organizacyjny, warsztat pracy centrum informacji o regionie, formy pracy biblioteki publicznej w tym zakresie oraz omówiła rolę technologii komputerowych w podwyższaniu jakości usług informacyjnych o regionie.

W dalszej części konferencji biblioteki realizujące funkcje regionalne prezentowały komunikaty. Były to trzy zaproszone biblioteki zagraniczne w Austrii, w Czechach i we Francji oraz Biblioteka Śląska i osiem publicznych bibliotek wojewódzkich; w tym komunikat Hanny Jamry z WBP w Połuju.

Na zakończenie uczestnicy konferencji zapoznali się z regionalnymi komputerowymi bazami danych. Były to "Bibliografia Historii Śląska" przygotowywana przy wykorzystaniu systemu biblioteczno-bibliograficznego SOWA oraz kartoteka regionalna WiMBP we Wrocławiu wykorzystująca program komputerowy MAK.

Całość prezentowanych materiałów będzie opublikowana w formie książki.

Hanna Jamry
Dział Informacyjno-Bibliograficzny

W dniach 4 - 5 listopada 1996 r. odbyło się w Poznaniu III Forum Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Tematem Forum było "Czytelność i biblioteki na wsi - obraz współczesny i tendencje". W trakcie dwudniowego Forum ogłoszono 18 referatów poświęconych w/w tematowi. Referaty analizowały sytuację bibliotekarstwa wiejskiego

oraz kulturę współczesnej wsi na tle przemian ustrojowych i nowych warunków podległości bibliotek. Nie pominięto zagadnienia łączenia bibliotek publicznych z bibliotekami szkolnymi i ośrodkami kultury.

Referat Jana Szczepańskiego "Meandry współczesności" wprowadził uczestników Forum SBP w tematykę kultury i ważności bibliotek wiejskich w ujęciu historycznym, aż po czasy współczesne. W pozostałych referatach nie pominięto żadnego zagadnienia, które nie byłoby ważne; od zarządzania przez samorządy poprzez księgozbiory, czytelnictwo, formy pracy z czytelnikiem, systemy informacji, modele obsługi, komputeryzację i kadry bibliotek wiejskich.

SBP przyjęło stanowisko ochrony bibliotek wiejskich i wypracowania takich form działań, które zahamowałyby dalszą degradację tych placówek. Stanowisko SBP w sprawie czytelnictwa i bibliotek na wsi zostanie przekazane władzom centralnym. Zarządy Okręgów SBP zostały zobligowane do zapoznania z materiałami i ustaleniami Forum społeczeństwa poprzez środki masowego przekazu.

Część referatów i materiałów z III Forum SBP znajduje się w dokumentacji Zarządu Okręgu SBP w Opolu i bibliotekarze już teraz mogą z nich korzystać.

*Janina Kościów
Zarząd Okręgu SBP w Opolu*

W dniach 3-4 grudnia 1996 r. miała miejsce we Wrocławiu Ogólnopolska Konferencja Instruktorów Czytelnictwa Dzieci Wojewódzkich Bibliotek Publicznych pod hasłem "Czasopisma dla dzieci i młodzieży, ich funkcje informacyjno-edukacyjne, wychowawcze i estetyczne oraz inne media". Organizatorami Konferencji byli: Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu. Wygłoszono 6 referatów i 3 komunikaty. Zaprezentowano 2 czasopisma dla dzieci i młodzieży: wrocławskie pt. "Gazeta Dzieci" i warszawskie - "Plac Słoneczny 4".

Instruktorzy uczestniczący w Konferencji zapoznali się także z działalnością Działu Pracy z Dziećmi WiMBP we Wrocławiu oraz uczestniczyli w pokazie zajęć z dziećmi, który odbył się w Klubie Przyjaciół "Miś".

*Teresa Mazur
Dział Instrukcyjno-Methodyczny*

Anna Śliwińska
Dział Informacyjno-Bibliograficzny

KALENDARZ ROCZNIC I OBCHODÓW
Przedstawiamy wybór rocznic, akcji i obchodów
na I kwartał 1997 r.

STYCZEŃ

/140/ 1 I 1857

Ur. Wojciech Kossak, malarz (zm. 29 VII 1942)

/45/ 1 I 1952

Ukazał się pierwszy numer *"Trybuny Opolskiej"*

1 I ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU

/95/ 2 I 1902

Ur. Nazim Hikmet, poeta turecki pochodzenia polskiego, dramaturg (zm. 3 VI 1963)

/145/ 6 I 1852

Zm. Louis Braille, francuski wynalazca pisma dla niewidomych (ur. 4 I 1809)

/125/ 6 I 1872

Ur. Aleksander Skriabin, pianista i kompozytor rosyjski (zm. 27 IV 1915)

/30/ 8 I 1967

Zm. Zbigniew Cybulski, aktor filmowy (ur. 3 XI 1927)

/200/ 9 I 1797

We Włoszech powstały Legiony polskie

/105/ 10 I 1892

Ur. Melchior Wańkowicz, pisarz i publicysta (zm. 10 IX 1974)

/40/ 10 I 1957

Zm. **Gabriela Mistral** (właśc. nazw. Lucila Godoy y Alcayaga), poetka chilijska, laureatka nagrody Nobla w 1945 r. (ur. 7 IV 1889)

/160/ 15 I 1837

Ur. **Walery Łoziński**, powieściopisarz (zm. 30 I 1861)

/115/ 25 I 1882

Ur. **Wirginia Woolf**, pisarka angielska (zm. 28 III 1941)

30 I ŚWIATOWY DZIEŃ POMOCY CHORYM NA TRĄD

/200/ 31 I 1797

Ur. **Franciszek Schubert**, kompozytor austriacki (zm. 19 XI 1828)

/30/ 31 I 1967

Zm. **Adam Grzymała-Siedlecki**, eseista, teatrolog, autor sztuk scenicznych (ur. 29 I 1876)

LUTY

/115/ 2 II 1882

Ur. **James Joyce**, pisarz i poeta irlandzki (zm. 13 I 1941)

/30/ 4 II 1967

Otwarto odbudowany Dom Kultury w Brzegu

/50/ 5 II 1947

Zm. **Hans Fallada**, antyfaszystowski pisarz niemiecki (ur. 27 VII 1893)

/120/ 7 II 1877

Ur. **Feliks Nowowiejski**, kompozytor, dyrygent i pedagog (zm. 18 I 1946)

/10/ 8 II 1987

Zm. **Bronisława Wajs-Papusza**, poetka cygańska (ur. ok. 1908)

/15/ 10 II 1982

Zm. **Zofia Senftowa**, inicjatorka wielu przedsięwzięć kulturalnych w Opolu, wieloletnia dziennikarka "Trybuny Opolskiej" (ur. 4 V 1908)

/160/ 10 II 1837

Zm. **Aleksander Puszkina**, poeta rosyjski (ur. 6 VI 1799)

/35/ 10 II 1962

Zm. **Władysław Broniewski**, poeta, tłumacz (ur. 17 XII 1897)

/25/ 11 II 1972

Zm. **Marian Hemar** (właśc. nazw. M. Helcheles), poeta, komediopisarz, satyryk (ur. 6 IV 1901)

11 II ŚWIATOWY DZIEŃ CHOREGO

**14 II ŚWIATOWY DZIEŃ ZAKOCHANYCH -
WALENTYŃKI**

/60/ 14 II 1937

Związek Polaków na Śląsku uległ likwidacji na skutek połączenia się ze Związkiem Polaków w Niemczech

/140/ 15 II 1857

Zm. **Michał Glinka**, kompozytor rosyjski (ur. 1 IV 1804)

/15/ 16 II 1982

Zm. **Kazimiera Iłakowiczówna**, poetka (ur. 6 VIII 1892)

/100/ 16 II 1897

Ur. **Jan Cybis**, malarz (zm. 13 XII 1972)

/30/ 17 II 1967

Zm. **Jan Wiktor**, prozaik i eseista (ur. 1 XI 1890)

/45/ 19 II 1952

Zm. **Knut Hamsun** (właśc. nazw. Knud Petersen), pisarz norweski, laureat nagrody Nobla w 1920 r. (ur. 12 II 1859)

/185/ 19 II 1812

Ur. Zygmunt Krasiński, wybitny poeta, dramaturg, powieściopisarz okresu romantyzmu (zm. 23 II 1859)

/55/ 22 II 1942

Zm. Stefan Zweig, pisarz austriacki (ur. 28 XI 1881)

/95/ 22 II 1902

Ur. Elżbieta Jackiewiczowa, pisarka, pedagog (zm. 31 XII 1976)

/90/ 25 II 1907

Ur. Antoni Gołubiew, prozaik, eseista, publicysta (zm. 27 VI 1979)

/15/ 27 II 1882

Zm. Maria Kownacka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (ur. 11 IX 1891)

/95/ 27 II 1902

Ur. John Steinbeck, pisarz amerykański, laureat nagrody Nobla w 1962 r. (zm. 20 XII 1968)

MARZEC

1 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI PRZECIWKO ZBROJENIOM ATOMOWYM

3 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PISARZA

/250/ 4 III 1747

Ur. Kazimierz Pułaski, generał, uczestnik konfederacji barskiej (zg. w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych 11 X 1779)

/40/ 13 III 1957

Reaktywowanie Instytutu Śląskiego w Opolu

/110/ 14 III 1887

Ur. Leon Schiller, inscenizator i reżyser polski (zm. 25 III 1954)

19 III ŚWIATOWY DZIEŃ INWALIDY

/200/ 19 III 1797

Ur. Józef Korzeniowski, powieściopisarz, dramaturg (zm. 17 IX 1863)

/110/ 19 III 1887

Zm. Józef Ignacy Kraszewski, powieściopisarz (ur. 28 VII 1812)

/165/ 22 III 1832

Zm. Johann Wolfgang von Goethe, poeta niemiecki (ur. 28 VIII 1749)

22 III ŚWIATOWY DZIEŃ WODY

23 III ŚWIATOWY DZIEŃ METEOROLOGII

/155/ 23 III 1842

Zm. Stendhal (właśc. nazw. Maria Henri Beyle), pisarz francuski (ur. 23 I 1783)

/110/ 23 III 1887

Ur. Josef Čapek, pisarz i malarz czeski (zg. w obozie Bergen-Belsen 10 IV 1945)

/170/ 26 III 1827

Zm. Ludwik van Beethoven, wybitny kompozytor niemiecki (ur. 17 XII 1770)

27 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TEATRU

/140/ 30 III 1857

Ur. Gabriela Zapolska (właśc. nazw. Korwin-Piotrowska) pisarka, nowelistka (zm. 17 XII 1921)

W maju 1996 r. wydarzyła się na Opolszczyźnie klęska żywiołowa - powódź. Najbardziej poszkodowanymi byli mieszkańcy wsi Włodzienin.

Zarząd Okręgu SBP zaapelował do bibliotekarzy bibliotek różnych sieci m.Opola i zorganizował pomoc dla rodziny naszej koleżanki - bibliotekarki. Włączyła się wydatnie również mgr Elżbieta Chojnacka - znany opolski księgarz oraz współwłaścicielka biura podróży "Itaka". Poniżej publikujemy list Kol. Janiny Zapotocznej z podziękowaniem dla ofiarodawców

Włodzienin, 9.06.1996 r.

Pani Janina Kościów
Przewodnicząca Z.O SBP
w Opolu

Droga Pani Janino, pozwoli Pani, że chociaż w kilku słowach podziękuję bardzo serdecznie za okazaną mnie i mojej rodzinie pomoc w tych trudnych chwilach. Wiem, że to właśnie Pani zorganizowała tę całą akcję. Za okazanie tyle serca i troski, jestem Pani bardzo wdzięczna. Muszę przyznać, że byłam bardzo załamana nieszczęściem, nie umiałam się pozbierać. Ale dzięki Wam drodzy Przyjaciele, dzięki Waszym telefonom i słowom pociechy, jakoś łatwiej było mi się z tym pogodzić. Już sama świadomość, że nie jestem sama, że jest ktoś, kto chce podać mi pomocną dłoń pozwoliła mi uwierzyć we własne siły.

Droga Pani Janino, dziękuję Pani i całemu Zarządowi SBP za przyznaną mi pomoc pieniężną oraz wszystkim bibliotekarzom, którzy w jakikolwiek sposób udzielili mi pomocy. Było tego bardzo dużo, wszystko piękne i bardzo potrzebne. Rodzina moja jest bardzo zadowolona i prosiła, żebym w ich imieniu również podziękowała wszystkim ofiarodawcom.

Jeszcze raz bardzo dziękuję Pani i wszystkim życzliwym mi bibliotekarzom, życzę dużo zdrowia i samych pogodnych dni.

*Z wyrazami ogromnej wdzięczności
Janina Zapotoczna*

DYREKCJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Szanowni i mili Państwo,

Polski Komitet UNICEF zobowiązany Umową podpisaną pomiędzy Rządem polskim i Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci - UNICEF rozprowadza na terenie Polski karty, kalendarze, papeterie i inne produkty i usługi.

Sprzedż tych wyrobów jest ważnym źródłem finansowania programów pomocy dzieciom. Proszę sobie dla przykładu pobrać, że zakup tylko jednej karty może uratować życie dziecka przed odwodnieniem. Zakup 10 kart pozwala sfinansować koszty zaszczepienia jednego dziecka przeciwko 6-ciu śmiertelnym chorobom wieku dziecięcego.

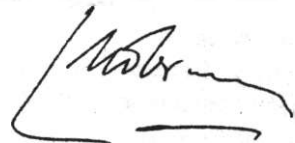
Tym także prostym gestem możecie Państwo uczynić szczęśliwymi wiele dzieci na świecie. Kupując karty i produkty z nowego KATALOGU UNICEF w siedzibie Państwa mogli zapewnić lepszą przyszłość dzieciom, które oczekują naszej pomocy.

UNICEF poprawiając warunki życia, pomaga dziecku i jego rodzinie - kopie studnie, budując instalacje higieniczne, ambulatoria, szkoły, obozy dla uchodźców; pomaga dzieciom chorującym i rodzicom opieką.

Przy okazji pragnę poinformować, że we wszystkich krajach Europy, USA, Kanadzie, Australii, Nowej Zelandii i Japonii głównymi odbiorcami kart i produktów UNICEF są właśnie przedsiębiorstwa, instytucje i firmy. Zwracaj przesyłania korespondencji, gratulacji, podziękowań i życzeń na kartach UNICEF stał się powszechny i należy do dobrego tonu.

Wiele milionów dzieci na świecie oczekuje pomocy - oczekują też od tych, którzy wiedzą najlepiej.

serdecznymi podziwieniami i wyrazami podziękowania.

Lucjan Wolniewicz
Sekretarz Generalny

Warszawa, Wrzesień 1996 roku

**Katalog proponowanych do sprzedaży wyrobów dostępny
jest w dziale Instrukcyjno-Metodycznym WBP.**

Małgorzata Bartoszevska
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ZABAWY LITERACKIE

I.

Z rozsypanych liter ułóż tytuły znanych utworów
Henryka Sienkiewicza

1. k n t a a L r i
2. W i t s y u p n i w p y s z u z c
3. t o P o p
4. K c y ż r y z a
5. k z S i e c m g l ę w e
6. m i g O n e i e c e m i m z

II.

Uporządkuj tytuły i nazwiska autorów piszących
o życiu na wsi

1. Ludzie stamtąd -	W. Orkan
2. Janko Muzykant -	W. Reymont
3. Chłopi -	B. Prus
4. Antek -	H. Sienkiewicz
5. Listy ze wsi -	M. Dąbrowska

ODPOWIEDZI

I.

1. Latarnik
2. W pustyni i w puszczy
3. Potop
4. Krzyżacy
5. Szkice węglem
6. Ogniem i mieczem

II.

1. Maria Dąbrowska
2. Henryk Sienkiewicz
3. Władysław Reymont
4. Bolesław Prus
5. Władysław Orkan

III.

1. styczeń; 2. luty; 3. marcu; 4. kwiecień; 5. majowy;
6. czerwiec; 7. lipiec; 8. sierpnia; 9. wrzesień;
10. październik; 11. listopad; 12. grudniu

IV.

Książka zawsze z nami

